Bauer Tamás

Hiba, amely megerősít

VISSZHANG - LVIII. évfolyam, 10. szám, 2014. március 7.

Mit kezdjünk majd az Alaptörvénnyel? című cikkemben (*ÉS,* 2014/6., február 7.) elkövettem egy szerencsétlen hibát. Leírtam, hogy a Fidesz 2010-ben azzal kezdte a hatalommegosztásra épülő demokratikus jogállam felszámolását, hogy módosította a köztársasági alkotmánynak és az alkotmánybírósági törvénynek az alkotmánybírák jelölésére vonatkozó rendelkezését, hogy kiiktassa kormány és ellenzék konszenzuskényszerét az alkotmánybíró-választásból, s a Fidesz a saját bizalmi embereivel tölthesse fel az Alkotmánybíróságot. Hozzátettem, hogy hasonlóképpen jártak el az Állami Számvevőszék elnökének és elnökhelyettesének megválasztásánál is, de ehhez nem az alkotmányt, csak a számvevőszéki törvényt kellett módosítaniuk. Rosszul emlékeztem: valójában ehhez még a számvevőszéki törvényt sem kellett módosítaniuk, elegendő volt úgy megválasztani az ÁSZ elnökét jelölő eseti bizottságot, hogy abban a kormányoldalnak legyen többsége. Ennyiben a helyreigazítási igény megalapozott. (*ÉS,*/2014/9.)

A dolog érdemét tekintve azonban – akárcsak a Fidesz közeli cégek vagy a taggyűlés esetében az *ÉS* korábbi szerzőinek – igazam volt. A számvevőszéki törvény nyolctagú jelölőbizottságot ír elő. A nyolc tagot 2010-ben úgy választották meg, hogy a Fidesz négy, a KDNP és a három ellenzéki párt – az MSZP, a Jobbik és az LMP – egy-egy tagot jelölhetett, tehát a kormányoldalnak a jelölőbizottságban többsége volt, az ellenzék nélkül a kormányoldal jelölhetett, és jelölt is, majd választott számvevőszéki elnököt és alelnököt.

Előzőleg 1997-ben választottak elnököt az Állami Számvevőszék élére, olyan időpontban, amikor az MSZP-nek és az SZDSZ-nek volt kétharmados többsége. Az Országgyűlés akkor is nyolctagú jelölőbizottságot választott, még 1996-ban. Akkor az Országgyűlésben két kormánypárti és öt ellenzéki frakció volt. A legnagyobb párt, az MSZP két tagot, a másik kormánypárt, az SZDSZ pedig egy, és minden ellenzéki frakció hasonlóképpen egy tagot jelölhetett a nyolctagú jelölőbizottságba. A kormánypárti elnöknek és alelnöknek a jelölőbizottságot létrehozó határozat szerint két-két szavazata volt, ezért, hogy a kormányoldal és az ellenzék között paritás legyen a jelöléskor, mindenki egyaránt öt-öt szavazattal rendelkezett. Az akkori szabály szerint öt szavazattal lehetett jelölni, tehát a kormányoldal és az ellenzék is jelölhetett volna. Két jelölt esetén az Országgyűlés nyilván a kormányoldal jelöltjét választotta volna meg. Nem így történt: konszenzussal jelölték Kovács Árpádot, és őt választották meg.

Ezúttal viszont csak a kormánytöbbség jelölhetett és választhatott. Nem helytálló tehát a helyreigazítás következő mondata: *„Valótlanul állította továbbá, hogy a jogszabály módosítása a paritásos (egy frakció, egy tag) jelölőbizottság helyébe a parlamenti arányokat tükröző jelölőbizottság felállítására irányult, amellyel az kikapcsolta az ellenzéki ellenhatalmat.”* Az idézett állítás cikkemben az alkotmánybíró-választásra vonatkozott, ugyanakkor a számvevőszéki elnök választása tekintetében is helytálló, hogy míg a korábbi választásnál a jelölőbizottságnál biztosították a paritást a kormányoldal és az ellenzék között, 2010-ben a jelölőbizottságot a kormányoldal többségével hozták létre, és ezzel vitathatatlanul kikapcsolták az ellenzéki ellenhatalmat, amit a helyreigazítást kérő tagad.

Cikkem érvelésébe tehát kétségtelenül hiba csúszott. Alapvető állításom azonban, miszerint a fideszes többségű Országgyűlés nemcsak az alkotmánybírák, de a számvevőszéki elnök választásánál is konszenzus helyett többségi alapon döntött, és fideszes politikust helyezett egy olyan állami intézmény élére, amelynek a kormánytól és a parlamenti többségtől függetlenül kellene működnie, megállja a helyét.